

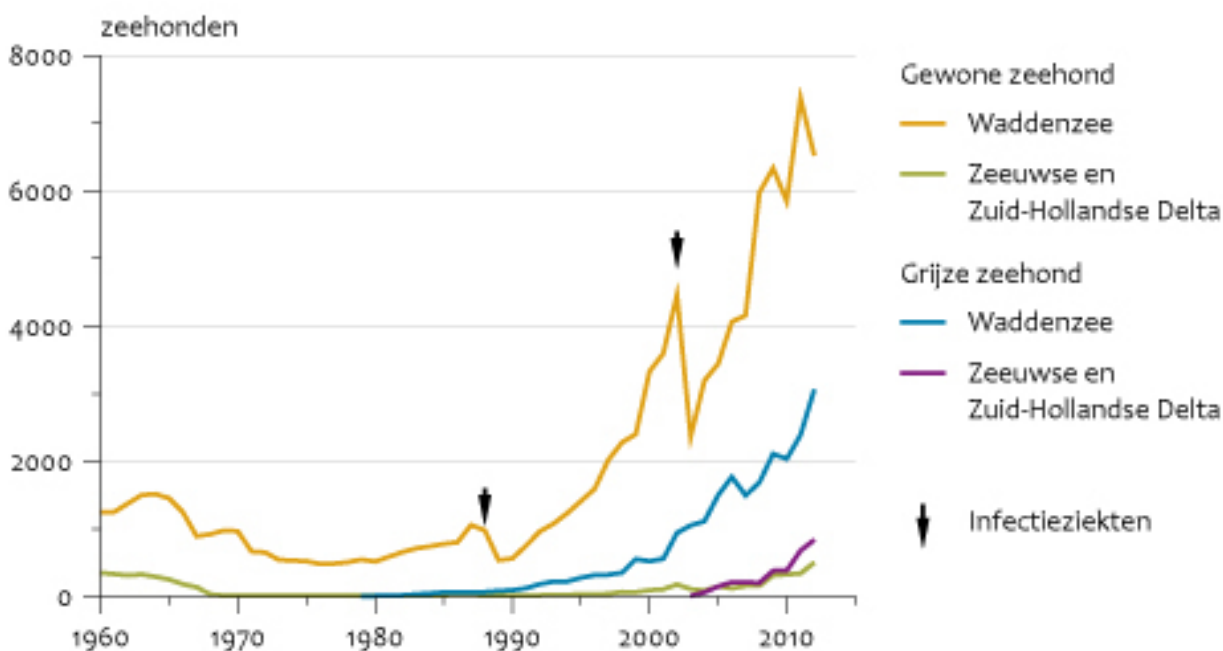
Gewone en grijze zeehond in Waddenzee en Deltagebied, 1959 - 2012

Indicator | 11 september 2013

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

De populaties van de gewone zeehond en de grijze zeehond zijn de laatste twintig jaar sterk gegroeid. Ondanks het zeehondenvirus, dat in 1988 en in 2002 ongeveer 50% van de zeehonden doodde, is de populatie goed hersteld. De gehele populatie in de Waddenzee groeide in 2012 en in de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta werden meer dieren waargenomen dan in 2011.

Aantal zeehonden

Bron: IMARES (WUR); RWS/Provincie Zeeland.

WUR/aug13
www.clo.nl/nl123110

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Oorzaken van achteruitgang gewone zeehond

De aantallen van de gewone zeehond namen af tot ongeveer 1980. De belangrijkste oorzaak hiervoor was aanvankelijk de jacht. In de jaren zeventig kwam daar de verontreiniging door PCB's bij. In de periode vóór 1959 is de gewone zeehond achteruitgegaan als gevolg van bejaging. Vooral jonge dieren werden bejaagd, omdat hun pels het meeste opbracht. Nadat in 1961 in het Deltagebied en in 1962 in het Waddengebied de jacht op de zeehond was gesloten, trad enig herstel op. Dit herstel was van korte duur. Door een lage reproductie en een grote sterfte daalde de populatie tot een dieptepunt. Verontreiniging door PCB's, de toename van verstoring door beroepsvaart en watertoerisme worden hier als oorzaak gezien. Ook ging de jacht in omliggende

gebieden door. Tot 1974 werd er in de Duitse en Deense Waddengebieden nog gejaagd. In Zuidwest Nederland heeft de uitvoering van de Deltawerken ook nog geleid tot verstoring en verkleining van het leefgebied van de gewone zeehond.

Herstel gewone zeehond

In de Waddenzee trad vanaf eind jaren zeventig herstel op. Verbetering van de waterkwaliteit, immigratie uit de Duitse en Deense Waddenzee en maatregelen tegen verstoring hebben hiertoe bijgedragen. Opvallend is de sterke groei na het uitbreken van een virusziekte in 1988 en 2002. Beide keren is de populatie tot meer dan 50% gereduceerd. In de jaren daarna bleek de populatie zich prima te kunnen herstellen. In 2012 daalde de aantallen getelde dieren opvallend genoeg alleen in Nederland, naar ruim 6500. De gehele Waddenzee populatie (dus inclusief Duitsland en Denemarken) groeide. Er is vooralsnog geen duidelijke reden gevonden voor de lagere aantallen. In het Zeeuwse en Zuid-Hollandse Deltagebied is pas sinds eind jaren negentig sprake van een lichte groei, dankzij import uit onder andere de Waddenzee. Er zijn aanwijzingen voor een zeer hoge sterfte en de reproductie blijft achter. In 2012 werden in het Deltagebied wel een recordaantal van 500 gewone zeehonden geteld.

Ontwikkeling grijze zeehond

Sinds 1980 is de grijze zeehond terug in de Nederlandse wateren. Eeuwenlang werd de soort niet waargenomen in ons land. De eerste jaren waren er maar weinig individuen, maar vanaf 1990 is het aantal sterk toegenomen. Vanaf 1985 werden ook jongen gezien. De groei is echter ook in belangrijke mate het gevolg van import uit de Britse eilanden waar er naar schatting tussen de 100.000 en 300.000 dieren zijn. De toename van de grijze zeehond was eerst in het westelijk Waddengebied zichtbaar, daarna langzaam in het oostelijk Waddengebied en het Deltagebied. Ook in Duitsland heeft zich een groeiende kolonie gevestigd, hoewel in Nederland verreweg de meeste dieren geteld worden. In zowel de Delta als de Waddenzee werden in 2012 meer grijze zeehonden waargenomen, namelijk 835 in de Delta en ruim 3000 in het Waddengebied.

Rode Lijst

De gewone zeehond en grijze zeehond staan op de Rode Lijst van zoogdieren, in de Habitatrictlijn (bijlage II en V) en in de Conventie van Bonn en Bern.

Referenties

- Akineden, Oe.; J. Alber, C. Laemmler, R. Weiss, U. Siebert, G. Foster, S. Tougaard, S.M.J.M. Brasseur & P.J.H. Reijnders (2007) [Relatedness of Streptococcus equi subsp. zooepidemicus strains isolated from harbour seals \(Phoca vitulina\) and grey seals \(Halichoerus grypus\) of various origins of the North Sea during 1988 - 2005](#) [4], Veterinary Microbiology 121 (2007)1-2. - ISSN 0378-1135 - p. 158 - 162.
- Brasseur, S.M.J.M., J.S.M. Cremer, E.M. Dijkman en J.P. Verdaat (2013) [Monitoring van gewone en grijze zeehonden in de Nederlandse Waddenzee 2002-2012](#) [5], Wageningen, WOT Natuur & Milieu, WOT-werkdocument 352
- Brasseur, S.M.J.M., T. Borchardt, R. Czeck, L.F. Jensen, A. Galatius, S. Ramdohr, U. Siebert, J. Teilman (2012) Trilateral Seal Expert Group (TSEG). [Aerial surveys of grey seals in the Wadden Sea in 2011-2012: Increase in Wadden Sea grey seals continued in 2012](#) [6]. Common Wadden Sea Secretariate (CWSS).

- Galatius A, S.M.J.M. Brasseur, P.J.H. Reijnders, T. Borchardt, U. Siebert, M. Stede, S. Ramdohr, L.F. Jensen & J. Teilman (2012) Trilateral Seal Expert Group (TSEG). [Aerial Surveys of Harbour Seals in the Wadden Sea in 2012. Substantial increases in moult counts](#) [7]. Common Wadden Sea Secretariate (CWSS).
- Härkönen, T.; S.M.J.M. Brasseur, J. Teilmann, C. Vincent, R. Dietz, K. Abt & P.J.H. Reijnders (2007) [Status of grey seals along mainland Europe from the Southwestern Baltic to France](#) [8], NAMMCO Scientific Publications, Volume 6
- Meesters, H.W.G., P.J.H. Reijnders, S.M.J.M. Brasseur, S. Tougaard, M. Stede, U. Siebert & T. Härkönen (2007) [An effective survey design for harbour seals in the Wadden Sea: tuning Trilateral Seal Agreement and EU-Habitat Directive requirement](#) [9], The meeting of the Trilateral Working Group TWG 07/1, Delfzijl, The Netherlands, 18 - 19 April, The Netherlands. - Wilhelmshaven
- Reijnders, P.J.H. (1985). On the extinction of the Southern Dutch harbour seal population. *Biological Conservation*, 31: 75-84.
- Reijnders, P.J.H. (1986). Reproductive failure in common seals feeding on fish from polluted waters. *Nature*, 324: 456-457.
- Reijnders, P.J.H. (1988). Gevolgen virusuitbraak voor zeehonden in het internationale Waddengebied. *Waddenbulletin*, 23/4: 201-203.
- Reijnders, P.J.H., J. van Dijk en D. Kuiper (1995). Recolonization of the Dutch Wadden Sea by the grey seal *Halichoerus grypus*. *Biological Conservation*, 71: 231-235.
- Reijnders, P.J.H., E.H. Ries, S. Tougaard, N. Norgaard, G. Heidemann, J. Schwarz, E. Vareschi en I.M. Traut (1995). Population development of harbour seals *Phoca vitulina* in the Wadden Sea after the 1988 virusepidemie. *J. Sea Research*, 38: 161-168.
- Reijnders, P.J.H., S.M.J.M. Brasseur, K.F. Abt, U. Siebert, M. Stede & S. Tougaard (2006) [Aerial surveys of harbour and grey seals in the Wadden Sea in 2006](#) [10], *Wadden Sea Newsletter* 32 (2006)
- Strucker R.C.W., F.A. Arts, S. Lilipaly, C.M. Berrevoets & P.L. Meininger (2006). *Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2004/2005. Rapport RIKZ/2006.003*. Rijksinstituut voor Kust en Zee, Middelburg
- Strucker R.C.W., F.A. Arts, S. Lilipaly, C.M. Berrevoets & P.L. Meininger (2007). [Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2005/2006. Rapport RIKZ/2007.005](#). [11] Rijksinstituut voor Kust en Zee, Middelburg
- Strucker R.C.W., F.A. Arts & S. Lilipaly (2012) [Watervogels en zeezoogdieren in de Zoute Delta 2010/2011](#) [12]. RWS Waterdienst BM Middelburg

Relevante informatie

- [Wageningen IMARES - Populatie Gewone Zeehonden in de Nederlandse Waddenzee](#) [13]
- [Waddenzee secretariaat](#) [14]

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Aantallen zeehonden in de Waddenzee en de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta

Omschrijving

Jaarlijkse tellingen van grijze en gewone zeehonden in de Waddenzee en in de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta

Verantwoordelijk instituut

Waddenzee: Wageningen IMARES (Sophie Brasseur) Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta: RWS/Provincie Zeeland

Berekeningswijze

Zuivere tellingsresultaten aantal dieren tijdens de rui op de zandplaten

Basistabel

Jaar en aantal

Geografisch verdeling

Gehele Nederlandse deel van de Waddenzee en Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta

Verschijningsfrequentie

Jaarlijks

Achtergrondliteratuur

[Wageningen IMARES - Populatie Gewone Zeehonden in de Nederlandse Waddenzee](#) [13] [Waddenzee secretariaat](#) [14]

Betrouwbaarheids codering

A. Integrale enquête

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2013). [Gewone en grijze zeehond in Waddenzee en Deltagebied, 1959 - 2012](#) [15] (indicator 1231, versie 10 , 11 september 2013). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl123110>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1231>

[2] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1231_001g_clo_10_nl.jpg

[3] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1231-001g-clo-10-nl.xls>

[4] http://www.sciencedirect.com/science?_ob=MIimg&_imagekey=B6TD6-4MDWY2N-3-1&_cdi=5190&_user=533256&_pii=S037811350600469X&_origin=&_coverDate=03/31/2007&_sk=998789998&_view=c&_wchp=dGLzVzz-zSkWI&_md5=b5aa30def607a61c6ff7e2bc9ef0a7cd&_ie=/sdarticle.pdf

-
- [5] <http://edepot.wur.nl/279714>
- [6] http://www.waddensea-secretariat.org/sites/default/files/downloads/final_report_aerial_surveys_of_grey_seals_in_the_wadden_sea_in_2012.pdf
- [7] http://www.waddensea-secretariat.org/sites/default/files/downloads/trilateral_seal_counts_report_2012.pdf
- [8] <http://www.nrm.se/download/18.40476b02115a35bea0380004130/Harkonen+et+al+2007+Nam+mco.pdf>
- [9] <http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/384383>
- [10] http://www.waddensea-secretariat.org/sites/default/files/downloads/trilateral_seal_counts_report_2006.pdf
- [11] <http://www.scheldemonitor.org/imis.php?module=ref&refid=115310>
- [12] http://www.deltamilieu.nl/files/bm_12_07_watervogels_en_zeezoogdieren_in_de_zoute_delta_2010_2011.pdf
- [13] <http://www.wageningenur.nl/nl/Expertises-Dienstverlening/Onderzoeksinstituten/imares/show/Populatie-Gewone-Zeehonden-in-de-Nederlandse-Waddenzee.htm>
- [14] <http://www.waddensea-secretariat.org/monitoring-tmap/topics/marine-mammals>
- [15] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl123110>